1939, 1 вересня - напад військ Німеччини на Польщу, початок Другої світової війни

1939, 17 вересня - перехід радянськими військами польсько-радянського кордону; початок радянізації Західної України

1939, 28 вересня - підписання радянсько-німецького «Договору про дружбу і державний кордон» і таємного секретного протоколу до нього

1939, 22 жовтня - проведення під контролем нової влади виборів до Народних зборів Західної України

1939, 27 жовтня - ухвалення і проголошення Народними зборами Західної України Декларації про входження краю до складу СРСР і об'єднанні її з УРСР

1939, 2 листопада - позачергова V сесія Верховної Ради СРСР ухвалила закон про включення Західної України до складу СРСР і возз'єднанні її з **УРСР**

1939, 15 листопада - позачергова III сесія Верховної Ради УРСР ухвалила закон про входження Західної України до складу УРСР

1939-1940- зміна державної належності окремих українських земель: 1939 р. - Закарпаття (Карпатська Україна) окуповане і приєднане Угорщиною; Східна Галичина, Західна Волинь увійшли до складу УРСР; Холмщина, Підляшшя, Посяння, Лемківщина, де була встановлена німецька окупаційна влада, увійшли до складу Польського генерал-губернаторства; 1940 р.- Північна Буковина, Хотинщина, Придунайський край (Південна Бессарабія) увійшли до складу УРСР

1941, 22 червня - напад військ нацистської Німеччини на Радянський Союз, початок Великої Вітчизняної війни

1941, 23-29 червня - танкова битва в районі Рівне-Дубно-Луцьк-Броди, найбільша танкова битва початкового періоду війни, у якій з обох сторін брали участь понад 5 тис. танків

1941,30 червня - ухвалення Українськими національними зборами у Львові Акта про відновлення Української держави

1941, 6 липня - ухвалення президією Верховної Ради УРСР, РНК УРСР і ЦК КП(б)У звернення до українського народу із закликом стати до збройної боротьби проти німецько-фашистських загарбників

1941, 11 липня - 19 вересня - Київська оборонна операція радянських військ

1941,5 серпня -16 жовтня - оборона Одеси

1941, 30 жовтня - 1942, 4 липня - оборона Севастополя

1941, 25 листопада - наказ гітлерівського командування про арешт і страти членів оунівського підпілля

1942, весна - створення з'єднання партизанських загонів Сумської області під командуванням С. Ковпака

1942, 20 червня - створення Українського штабу партизанського Руху (УППР), який очолив Т. Строкач; командири найбільших партизанських з'єднань: С. Ковпак, О. Федоров, О. Сабуров, М. Наумов; основні райони дій радянських партизан - Полісся, Чернігівщина, Сумщина

1942, 22 липня - радянські війська залишили м. Свердловськ Ворошиловградської області, після чого вся територія України опинилася в зоні окупації німецько-фашистських військ та їхніх союзників

1942, жовтень - утворення Української повстанської армії (УПА)

1942, 18 грудня - визволення від німецько-фашистських загарбників першого українського населеного пункту - с. Півнівки Міловського району Ворошиловградської (тепер Луганської) області; вступ радянських військ на територію України

1943.12 червня - 1943, жовтень - карпатський рейд партизанського формування С. Ковпака

1943, 3-23 серпня - Бєлгород-Харківська наступальна операція Червоної армії, визволення м. Харкова (23 серпня)

1943.13 серпня - 22 вересня - Донбаська наступальна операція Червоної армії, 8 вересня - визволення м. Сталіна (Донецька)

1943, 21-25 серпня - III Надзвичайний великий збір ОУН(Б); збір закликав ,не тільки українців, а й представників усіх інших народів боротися проти німецького і сталінського тоталітарних режимів

1943, серпень - листопад - битва за Дніпро, що складалася з ряду операцій по форсуванню Дніпра і визволенню міст: Запоріжжя (14жовтня), Дніпропетровська (25 жовтня), Києва (6 листопада), ряду інших міст

1944 - наступальні операції Червоної армії: Житомирсько-Бердичівська (24 грудня 1943 - 14 січня 1944 р.); Корсунь-Шевченківська (24січня-17лютого 1944 р.); Рівненсько-Луцька (лютий 1944 р.); Нікопольсько-Криворізька (30 січня - 17лютого 1944 р.); Проскурівсько-Чернівецька (4березня- 8квітня 1944 р.); Одеська (березень - 10 квітня 1944 р.); Кримська (8квітня- 12травня 1944 р.); Львівсько-Сандомирська (13 липня -. 29 серпня 1944 р.); Ясько-Кишинівська (20-29 серпня 1944 р.); Карпатсько-Ужгородська (8 вересня - 28 жовтня 1944 р.)

1944 - визволення від німецько-фашистських загарбників міст: Херсон (13 березня), Вінниця (20 березня), Проскурів (тепер Хмельницький, 25 березня), Миколаїв (28 березня), Чернівці (29 березня), Одеса (10 квітня), Сімферополь (13 квітня), Севастополь (9 травня), Львів (27 липня)

1944, 26 березня - війська 2-го Українського фронту, які форсували спочатку Південний Буг, а потім Дністер, вперше за час війни вийшли на Державний кордон СРСР (кордон з Румунією)

1944-1946 - згортання боротьби ОУН і УПА проти Німеччини та її союзників; визначення мети подальшої боротьби: головну увагу було 1 зосереджено на боротьбі проти відновлення радянської влади на західноукраїнських землях

1944, травень - червень - депортація кримських татар, а також греків,. вірмен, болгар, представників інших національностей, які проживали в Криму

1944, липень - на таємних зборах у м. Самборі ОУН і представники політичних партій Західної України створили Українську головну визвольну раду (УГВР), яка очолила боротьбу як проти більшовицького, так і проти нацистського режимів

1944, 8 жовтня - війська Червоної армії визолили останній населений пункт на території УРСР - с. Лавочне Дрогобицької області

1944, 28 жовтня - війська 4-го Українського фронту визволили від гітлерівців Закарпатську Україну

1944, 26 листопада - рішення I з'їзду народних депутатів Закарпатської України про возз'єднання з УРСР

1944-1950-ті рр. - радянізація на західноукраїнських землях; основні складові радянізації: націоналізація приватної власності, колективізація, індустріалізація, «культурна

революція», ліквідація Української греко-католицької церкви (УГКЦ), боротьба з ОУН-УПА, репресії та депортація незгодних з існуючим режимом

1945, 11 квітня - органами НКВС заарештовано найвище керівництво Української греко-католицької церкви: митрополит Й. Сліпий, єпископи: М. Будка, М. Чернецький, Г. Хомишин, І. Латшиевський

1945, квітень - УРСР разом із СРСР і БРСР, іншими державами стала країною-засновником Організації Об'єднаних Націй (ООН)

1945, 6 травня - прибуття української делегації до Сан-Франциско на Установчу конференцію ООН

1945, 9 травня - перемога радянського народу і Збройних сил СРСР над військами нацистської Німеччини в ході Великої Вітчизняної війни

1945, 29 червня - підписано договір між СРСР і Чехословаччиною про кордони; повернення Закарпатської України радянській Україні

1945, 16 серпня - укладено договір між СРСР і Польською Республікою про радянсько-польський державний кордон уздовж Бугу і на схід від Сяну

1946, 22 січня - утворення у складі УРСР Закарпатської області із центром у м. Ужгороді

1946, 8-10 березня - собор Української греко-католицької церкви у Львові (Львівський церковний собор), ініційований і організований НКВС; ініціативна група на чолі з Гавриїлом Костельником за дорученням НКВС підготовила так зване «возз'єднання» УГКЦ із православною церквою; Львівський собор скасував Берестейську унію греко-католицької церкви з Римом 1596 р. і підпорядкував УГКЦ Російській православній церкві; цей собор вважається незаконним через відсутність більшості єпископів, значну частину яких вже на той час заарештували; Львівський собор мав трагічні наслідки для УГКЦ, її віруючих і служителів: 1000 священиків, які відмовились від рішень Львівського собору, разом з митрополитом Й. Сліпим були заслані до Сибіру

1946, 27-30 серпня - VIII сесія Верховної Ради УРСР першого скликання схвалила п'ятирічний план відбудови і розвитку народного господарства УРСР на 1946-1950 рр.

1946-1950- широкомасштабна партизанська боротьба УПА проти органів радянської влади на західноукраїнських землях; рейди в Польщу, Чехословаччину, Австрію, Румунію, Німеччину для виведення основних сил з-під удару радянських каральних органів і з метою широкої пропаганди своїх ідей

1946-1947- голод в Україні; причини голоду: посуха і неврожай 1946 р., незбалансована економічна політика державно-партійного керівництва у центрі і на місцях, нехтування сільськогосподарським сектором економіки, зменшення внаслідок війни посівних площ, занепад матеріально-технічної бази колгоспів і радгоспів, низька продуктивність колгоспно-радгоспного виробництва, особливо великі податки на городні культури, фруктові дерева тощо, надмірно високі й нереальні плани хлібозаготівель, що мали постійну тенденцію до збільшення, великі обсяги експорту хліба і продуктів тваринництва за кордон, нехтування долею мільйонів українців заради імперських інтересів кремлівського керівництва

1946-1951 - ідеологічний наступ тоталітарного режиму в Україні; прийняття постанов ЦК КП(б)У- 1946 р.: «Про перекручення і помилки у висвітлені історії української літератури в «Нарисі історії української літератури», «Про журнал сатири і гумору «Перець», «Про журнал «Вітчизна», «Про репертуар драматичних і оперних театрів УРСР і заходи його поліпшення»; 1948 р.: «Про стан і заходи поліпшення музичного мистецтва на Україні у зв'язку з постановою ЦК ВКП(б) «Про оперу «Велика дружба» В. Мураделі»; 1950 р.:

«Про журнал «Дніпро»; 1951 р.: «Про видавництво Спілки радянських письменників України «Радянський письменник»; у цих Постановах містилися: критика «українського буржуазного націоналізму», констатація політичних помилок, звинувачення у «відступі від партійного розуміння мистецтва», заклик до боротьби з тими, хто відійшов від радянської ідеології, підтвердження розгортання більшовицької критики і самокритики тощо

1947, 10 лютого - підписання в Парижі представниками СРСР, УРСР, БРСР (разом з іншими союзними й об'єднаними державами) мирних договорів з Румунією, Угорщиною, Фінляндією, Болгарією та Італією

1947, 28 квітня - 12 серпня - здійснення на території Польщі операції «Вісла»: депортація українського населення Холмщини та Лемківщини (понад 140 тис. чоловік) у західні і північно-західні райони країни ч

1947-1950-ті рр. - систематичні операції частин Радянської армії, НКВС по знищенню, витісненню за межі УРСР бойових загонів УПА

1949, грудень - звільнення М. Хрущова з посади першого секретаря ЦК КП(б)У, обрання на цю посаду Л. Мельникова

1950, 5 березня - загибель головнокомандуючого УПА Р. Шухевича (Т. Чупринки)

1950, вересень - Радою Міністрів СРСР прийнято рішення про будівництво Каховської ГЕС

1951, травень - Львівський автобусний завод випустив перші в Україні автобуси

1953, 5 березня - смерть Й. Сталіна

1953, червень - звільнення Л. Мельникова з посади першого секретаря ЦК КПУ й обрання на цю посаду О. Кириченка

1953, листопад - став до ладу перший у СРСР суцільнозварний міст через Дніпро (за проектом Є. Патона)

1953 - створення Об'єднаної партії визволення України в Івано-Франківську; діяла до 1958 р.; до суду в 1959 р. було притягнуто 10 робітників; їх було засуджено на 7-10 років позбавлення волі

1954, 19 лютого - президія Верховної Ради СРСР, ураховуючи спільність економіки, територіальну близькість, тісні господарські й культурні зв'язки між Кримом і Україною, позицію урядів РРФСР та УРСР, прийняла Указ «Про передачу Кримської області зі складу РРФСР до складу УРСР»; 26 квітня 1954 р. Верховною Радою СРСР було прийнято Закон «Про передачу Кримської області зі складу РРФСР до складу УРСР»

1954, 23 лютого - 2 березня - пленум ЦК КПРС ухвалив постанову про подальше збільшення виробництва зерна в країні і про освоєння цілинних і перелогових земель Казахстану, Алтаю і Сибіру; початок реалізації першої з трьох хрущовських «над програм», що негативно позначилися на розвитку сільського господарства СРСР і України

1954 - Україна стала постійним членом Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО)

1956, лютий - XX з'їзд КПРС; доповідь М. Хрущова «Про культ особи і його наслідки»

1957, травень - проголошення М. Хрущовим програми прискореного розвитку тваринництва (однієї з трьох «надпрограм»)

1957, 26 грудня - звільнення О. Кириченка з посади першого секретаря ЦК КП(б)У й обрання на цю посаду М. Підгорного

1957 - відкрито постійне представництво УРСР при ООН

1957 - в Україні, яка була одним із центрів розвитку кібернетики, було створено Обчислювальний центр АН УРСР

1957 - створення 11 адміністративних економічних районів в УРСР; у 1960 р. створено ще 3 адміністративних економічних районів; у 1962 р. замість 14 адміністративних економічних районів створено 7 адміністративних економічних районів (Донецький, Київський, Львівський, Подільський, Придніпровський, Харківський, Чорноморський)

1959, 17 квітня - ухвалення Верховною Радою УРСР закону про народну освіту, згідно з яким установлювалося загальноосвітнє 8-річне навчання

1959,15 жовтня - вбивство в Мюнхені агентом КДБ С. Бандери

1959 - засновано Українську робітничо-селянську спілку (УРСС); засновники і лідери: Л. Лук'яненко, С. Вірун, І. Кандиба; УРСС мала політичну програму і налічувала близько 30 членів; 20 січня 1961 р. було заарештовано керівників, а організацію розгромлено

1960, лютий - пуск першого атомного реактора в Україні

1960 - у Києві виник (формально під егідою Київського обкомуком-сомолу) «Клуб творчої молоді» (КТМ); після того як члени клубу стали все активніше займатися національними, політичними проблемами, проводити вечори пам'яті відомих діячів культури, засуджених сталінським режимом (наприклад вечір пам'яті Л. Курбаса), влада почала переслідувати його членів; у 1964 р. КТМ було розігнано

1961 - створення штучних алмазів

1963, 1-2 липня - пленум ЦК КПУ звільнив від обов'язків першого секретаря ЦК КПУ М. Підгорного у зв'язку з обранням його секретарем ЦК КПРС і обрав на цю посаду П. Шелеста

1963 - у Львові створено Клуб творчої молоді «Пролісок»

1964 - у Харківському фізико-технічному інституті АН УРСР побудовано найбільший на той час у світі прискорювач електронів

1965, серпень-вересень - перша хвиля арештів діячів мистецтва, робітників культури, письменників, журналістів України

1965, 4 вересня - у кінотеатрі «Україна в Києві під час прем'єри фільму «Тіні забутих предків» відбувся мітинг протесту проти нової хвилі політичних репресій серед української інтелігенції

1965, грудень - у самвидаві вийшла праця І. Дзюби «Інтернаціоналізм чи русифікація?», присвячена аналізу національно-культурної політики в Україні за роки радянської влади

1966, січень - квітень - судові процеси над 18 учасниками українського правозахисного руху; усі вони були засуджені до різних строків позбавлення волі (від 18 місяців до 6 років)

1967, квітень - В. Чорновіл завершив у Львові укладання збірника «Лихо з розуму», у якому оприлюднюється доля українських політв'язнів Б. Гориня, М. Мосюткн, В. Мороза та інших жертв репресій 1965-1966 рр.; ця книжка вийшла в Парижі та була удостоєна міжнародної премії журналістики

1967, 22 травня - міська влада Києва зробила спробу розігнати традиційні збори біля пам'ятника Т. Шевченка, було заарештовано п'ять осіб; на знак протесту учасники зборів вирушили до будинку ЦК КПУ з вимогою звільнити арештованих

1967 - у структурах КДБ було створено спеціальне П'яте управління, на яке поклали обов'язки боротьби з «ідеологічними диверсіями», а по суті - з інакомисленням

1968, березень - лист до ЦК КПРС, Ради Міністрів СРСР, президії Верховної Ради СРСР з протестом проти нової хвилі політичних репресій другої половини 1960-х рр., який підписали 139 діячів науки і культури України

1970, січень - початок випуску у Львові «самвидавського» журналу «Український вісник»; його випуск організував В. Чорновіл; журнал був головним рупором незалежної громадської думки України; до 1972 р. вийшло 6 номерів журналу; у 1974 р. вийшли 7-й та 8-й випуски «Українського вісника»

1972, травень - звільнення П. Шелеста з посади першого секретаря ЦК КПУ, обрання на цю посаду В. Щербицького

1973, 29 січня - за вироком Київського обласного суду правозахисник Л. Плющ був направлений на примусове лікування в психіатричну лікарню спеціалізованого типу

1976, 9 листопада - у Києві оголошено про створення Української громадської групи сприяння виконанню Ґельсінських угод, або Української Ґельсінської групи (УҐГ); УҐГ мала на меті: ознайомити широкий загал із Декларацію прав людини ООН, сприяти виконанню в Україні Ґельсінських договорів, ознайомлення урядів країн-учасниць Ґельсінських договорів і світової громадськості з фактами порушень на території України Загальної декларації прав людини 1948 р.; з метою вільного обміну інформацією та ідеями домагатися акредитування в Україні представників закордонної преси; очолив організацію у складі 37 осіб М. Руденко - знаний український поет і прозаїк; серед засновників УҐГ відомі правозахисники: О. Бердник, П. Григоренко, І. Кандиба, Л. Лук'яненко, О. Тихий та ін.; арешти, засудження і заслання фактично припинили діяльність УІГ наприкінці 1970-х - на початку 1980-х рр.; на початку 1988 р. на основі УҐГ постала Українська Ґельсінська Спілка (УҐС); у 1990 р. на базі УҐС було утворено Українську республіканську партію

1978, 20 квітня - Позачергова VII сесія Верховної Ради УРСР дев'ятого скликання прийняла Конституцію (Основний Закон) УРСР; вона була майже копією Конституції СРСР 1977 р.; обидва Основні Закони ще більше обмежили права України: декларовані в них лібералізація політичної системи, демократичні свободи, державний суверенітет аж до можливості виходу із СРСР не заважали керівництву застосовувати на практиці добре перевірену в попередній період тоталітарну форму правління; спроби певної частини населення скористатися своїми конституційними правами жорстко переслідувалися владою

1985, квітень - проголошення на пленумі ПК КПРС курсу на «перебудову», яку намагалося здійснити нове керівництво КПРС на чолі з М. Горбачовим, вона мала охопити п'ять провідних сфер життєдіяльності суспільства: економіку (перехід від екстенсивних методів господарювання до інтенсивних); внутрішню політику (демократизація суспільного життя та впровадження народовладдя); зовнішню політику (припинення «холодної війни» та побудова спільного європейського дому); соціальну сферу (поліпшення матеріального та культурного добробуту населення); ідеологію (ліквідація цензури, гласність, вільне виявлення думки громадян)

1986, 26 квітня - аварія на четвертому енергоблоці Чорнобильської АЕС; у результаті руйнування реактора в навколишнє середовище потрапило 200 тонн радіоактивних матеріалів; цю аварію лише із з'ясуванням її масштабів та наслідків людство почало усвідомлювати як планетарну катастрофу; смертоносна пляма радіоактивного забруднення накрила понад 1 000 українських міст і сіл; граничне забруднення біосфери навколо ЧАЕС зумовило появу на карті України 30-кілометрової «зони відчуження» з території якої було здійснено масове переселення людей в інші регіони республіки; виконуючи взяті на себе зобов'язання, 15 грудня 2000 р. Україна закрила Чорнобильську АЕС

1987, 5 серпня - у Львові відновлено видання «Українського вісника»

1987, серпень - утворення в Києві Українського культурологічного

клубу (УКК), який об'єднував чимало дисидентів і колишніх політв'язнів; на зборах УКК обговорювали проблеми історії та культури; його очолювали С. Набока, Л. Мілявський, О. Шевченко

1987, жовтень - утворення у Львові «Товариства Лева», яке об'єднувало представників різних прошарків суспільства

1987 - на підставі двох указів президії Верховної Ради СРСР звільнено велику групу політв'язнів

1987-1990- відновлення Української греко-католицької церкви: 1987 р.- УГКЦ частково вийшла з підпілля; грудень 1989 р.- зустріч М. Горбачова з Іоанном-Павлом II, з'явилися перші зрушення в Напрямку легалізації УГКЦ; травень 1990 р. - зареєстровані перші громади УГКЦ

1988, березень - утворення Української Ґельсінської Спілки (федерація правозахисних груп і організацій України)

1988, червень - перший багатотисячний мітинг у Львові під гаслами демократизації суспільства і жовто-синіми прапорами

1988, листопад - перша політична демонстрація і перший політичний страйк у Києві

1989, 15-30 липня - страйк шахтарів в Україні, що охопив 193 шахти; страйкуючі висували як економічні, так і політичні вимоги

1988-1989 - поява і розгортання діяльності різноманітних неформальних організацій, зародження багатопартійності; основні причини формування багатопартійності в Україні: розширення демократизації суспільного життя, гласність, історичне коріння існування багатопартійності в Україні, виникнення і розвиток в Україні дисидентства, нездатність КПРС виконувати керівну роль у суспільстві, яку вона собі привласнила

1989, лютий - відбулася установча конференція Товариства української мови ім. Т.Г. Шевченка (очолив його Д. Павличко); у 1991 р. Товариство було перейменовано у Всеукраїнське товариство «Просвіта» ім. Т.Г. Шевченка

1989, серпень - 1990, червень - відродження Української автокефальної православної церкви (УАПЦ)

1989, 8-10 вересня - установчий з'їзд «Народного руху України за перебудову» (Рух)- масової політичної організації; лідери поміркованих делегатів (В. Яворівський, І. Драч, Д. Павличко та ін.) виступали за незалежну суверенну Україну в межах реформованої союзної федерації, лібералізацію КПРС; лідери радикально налаштованих делегатів (В. Чорновіл, Л. Лук'яненко, М. Горинь та ін.) наполягали на виході України зі складу СРСР, здобутті нею цілковитої незалежності, утвердженні у суспільстві політичного плюралізму; головою Руху було обрано І. Драча

1989, 28 вересня - пленум ЦК КПУ звільнив з посади першого секретаря ЦК КПУ В. Щербицького у зв'язку з його заявою про вихід на пенсію; таємним голосуванням на альтернативній основі першим секретарем ЦК КПУ обрано В. Івашка

1989, 28 жовтеня - Верховна Рада УРСР прийняла Закон «Про мови в УРСР»; цей закон було спрямовано на захист національної мови, на забезпечення її всебічного розвитку і функціонування в усіх сферах суспільного життя; закон забезпечував українській мові статус державної, аби сприяти всебічному розвитку духовних творчих сил українського народу, гарантувати його національно-державну самобутність; закон було спрямовано на

виховання у громадян, незалежно від їхньої національності, поваги до української мови як державної в республіці; у Статті 3 підкреслювалося, що Українська РСР створює всі необхідні умови для розвитку і використання мов інших національностей у республіці

1990, 21 січня - між Києвом і Львовом створено живий ланцюг «Українська хвиля» з нагоди проголошення Дня соборності України (71-ї річниці проголошення 21 січня 1919 р. Акта возз'єднання УНР та ЗУНР)

1990, березень - перші демократичні вибори до Верховної Ради України; депутати Верховної Ради УРСР і місцевих Рад обиралися прямим таємним голосуванням на альтернативних засадах; Демократичний блок, створений напередодні виборів, на виборах до Верховної Ради УРСР здобув перемогу в 5 областях: Львівській, Івано-Франківській,

Тернопільській, Волинській, Київській; вибори до місцевих рад засвідчили перемогу демократичних сил у Львівській, Івано-Франківській, Тернопільській областях

1990.16 липня - Верховна Рада УРСР абсолютною більшістю голосів прийняла Декларацію про державний суверенітет України, яка стала передвісником незалежності України

1990,3 серпня - Верховна Рада УРСР прийняла Закон «Про економічну самостійність Української РСР»; Закон УРСР закріпив наступні положення: власність народу на національне багатство і національний дохід України, різноманітність і рівноправність форм власності та їхній державний захист, децентралізація власності і роздержавлення економіки, повна господарська самостійність і свобода підприємництва всіх юридичних і фізичних осіб у рамках законів України, введення національної грошової одиниці та ін.

1990, 30 вересня - 100-тисячна маніфестація у Києві із закликом до проведення «круглого столу» усіма політичними силами України

1990, 2-17 жовтня - голодування студентів на Площі Жовтневої революції (тепер Майдан Незалежності), які вимагали відставки голови Ради Міністрів УРСР, надання Декларації про державний суверенітет України конституційної сили, відмови уряду республіки від підписання Союзного договору, передачі місцевим органам влади майна КПРС і ВЛКСМ на території України, відбування юнаками України військової служби за межами республіки лише на добровільних засадах, оголошення нових виборів до Верховної Ради УРСР на багатопартійній основі; узгоджувальна комісія Верховної Ради УРСР виробила взаємоприйнятний підхід до задоволення вимог студентів

1990.17 жовтня - Верховною Радою УРСР прийнято закон щодо політичних партій і громадських організацій, який сприяв розвитку багатопартійності

1990, 23 жовтня - під тиском студентів та інших демократичних сил Верховна Рада УРСР скасувала статтю в Конституції УРСР про керівну і спрямовуючу роль компартії у суспільстві

1990, жовтень - утворення Конституційної комісії

1990, 25-28 жовтня - II Всеукраїнські збори Народного руху України; зміна програмних положень: проголошення як мети досягнення незалежності України, розбудова демократичної правової держави; було ухвалено ряд резолюцій **і** звернень: «Про Союзний договір», «Про створення економічних кордонів України» та ін.

1991, 17 квітня - в ході Всесоюзного референдуму в УРСР 70,16% його учасників проголосували за збереження СРСР і 80,17% - за існування України у складі СРСР

1991,26 квітня - Верховна Рада УРСР прийняла Закон «Про свободу совісті та релігійних організацій»; релігійні організації набули статусу юридичної особи; врегульовано терміни

реєстрації релігійних громад, їхні права і власність, права на поширення релігійної літератури

1991, червень - схвалення Верховною Радою концепції нової Конституції України

1991, 19-21 серпня - найближче оточення М. Горбачова здійснило спробу державного перевороту

1991, 24 серпня - позачерговою сесією Верховної Ради УРСР проголошено Акт про державну незалежність України; у цьому історичному документі проголошено незалежність України і створення самостійної держави - України; від цього часу на території України стали чинними тільки Конституція, закони, постанови уряду та інші законодавчі акти республіки; Акт про державну незалежність України закріпив єдність, цілісність і недоторканність території України; Україна ввійшла у світове співтовариство як рівноправна держава; позачергова сесія також ухвалила Постанови Верховної Ради УРСР «Про департизацію державних органів, установ та організацій», «Про військові формування в Україні»

1991,24 серпня - згідно з Постановою Верховної Ради України «Про військові формування в Україні» усі військові частини на території України підпорядковувалися парламенту; початок створення Збройних сил України

1991, 11 жовтня - Верховна Рада затвердила концепцію оборони та розбудови Збройних сил України; у цьому документі констатувалося прагнення України стати нейтральною, без'ядерною, позаблоковою державою

1991, 1 грудня - відбувся Всеукраїнський референдум; за підтвердження Акта про незалежність України проголосувало 90,32% громадян, що брали участь у референдумі; водночас із Всеукраїнським референдумом уперше в історії українського народу всенародно обирався на альтернативній основі Президент України; із шести кандидатів, які були виразниками різних політичних партій і рухів (В. Гриньов, Л. Кравчук, Л. Лук'яненко, Л. Табурянський, В. Чорновіл, І. Юхновський) переміг Л. Кравчук, набравши 61,59% голосів громадян, що брали участь у **вибо**рах Президента України

1991, грудень - визнання незалежності України країнами світу; 2 грудня - першими визнали незалежність України Канада і Польща; 4 грудня - Латвія і Литва; 5 грудня - Аргентина, Болгарія, Болівія, Росія, Хорватія; 6 грудня - Куба, Естонія; 8 грудня - Чехословаччина; 12 грудня - Грузія; 16 грудня - Туреччина; 25 грудня - СІПА, Іран, Мексика, Таджикистан

1991, 6 грудня - Верховна Рада України прийняла Закон «Про Збройні сили України», у якому Україна як незалежна держава і суб'єкт міжнародного права проголошувала створення власних Збройних сил

1991, 6 грудня - Україна підписала з Угорщиною Договір про основи добросусідських відносин і співпраці; це був перший договір, підписаний Україною із зарубіжною країною після референдуму 1 грудня 1991 р.

1991, 8 грудня - юридичне оформлення розпаду СРСР; у Біловезькій Пущі в Білорусі лідери України, Росії, Білорусі (Л. Кравчук, Б. Єльцин, С. Шушкевич) констатували розпад СРСР і підписали угоду про намір створити Співдружність Незалежних Держав (СНД); 21 грудня в Алма-Аті Декларацію про утворення СНД підписали керівники 11 пострадянських республік (крім Грузії та трьох прибалтійських країн); держави-засновники СНД визначили, що кожна з держав є незалежною у своїй внутрішній і зовнішній політиці

1991, 20 грудня - прийняття Верховною Радою України Спеціальної заяви; ВР України заперечила можливість перетворення СНД на державне утворення

1992,15 січня - Верховної Ради України затвердила Державний гімн України (затверджено музику М. Вербицького на вірш П. Чубинського «Ще не вмерла Україна...»)

1992, 28 січня - затвердження Верховною Радою України Державного прапора України; Державний прапор України являє собою прямокутне полотнище з двох горизонтальних смуг блакитного та жовтого кольорів

1992, 19 лютого - затвердження Верховною Радою малим Державним гербом України тризуба; тризуб як символ влади відомий ще з часів Київської Русі

1992, березень - Верховна Рада України прийняла ряд законів щодо приватизації майна державних підприємств, випуску приватизаційних паперів

1992, 6 травня - прийняття Конституції Криму; Конституція Криму фактично проголошувала вихід автономії зі складу України; Верховна Рада України визнала, що це суперечить Конституції України і 17 березня 1995 г., після затяжних конфліктів на півострові, скасувала її; згодом президент України підписав ряд указів, які визначали статус органів влади Автономної Республіки Крим (АРК); Конституція Криму від 4квітня 1996 р. знову проголосила Верховну Раду АРК законодавчим органом і визначила порядок виборів депутатів до неї; оскільки ці норми суперечили новій Конституції України 1996 р., виникла необхідність визначення статусу АРК; завдання це було розв'язано ухваленням і затвердженням чинної Конституції АРК від 23 грудня 1998 р.

1992, липень - винесення на всенародне обговорення офіційного проекту Конституції України

1992, 18 листопада - вихід України з рубльового простору; на перехідний період було введено в обіг тимчасову «валюту»- купоно-карбованці

1993, 2 липня - Верховна Рада України схвалила «Основні напрямки зовнішньої політики України»; цей документ визначив національні інтереси України і завдання її зовнішньої політики, засади, на яких реалізовувалася зовнішньополітична діяльність; у цьому документі вказувалося, що Україна здійснює відкриту зовнішню політику і прагне до співробітництва з партнерами, уникаючи залежності від окремих держав чи груп держав; Україна не висуває жодних територіальних претензій до своїх сусідів, як і не визнає територіальних претензій до себе

1993, жовтень - подання на розгляд Верховної Ради доопрацьованого проекту Конституції України

1993, жовтень - Верховна Рада України прийняла «Воєнну доктрину України»; документ. такої ваги Україна прийняла першою серед Країн СНД; доктрина ставила завдання розбудови Збройних сил у трьох площинах воєнно-політичній, воєнно-технічній і воєнно-економічній; у цьому документі проголошувалося, що Україна відмовляється від ядерної зброї

1994, 14 січня - підписання в Москві президентами України, Росії і США тристоронньої заяви та угоди щодо ліквідації ядерної зброї в Україні; з української території протягом семи років мали бути вивезені ядерні боєголовки, визначалися умови компенсації за вивезену зброю та розміри допомоги Україні; Росія та США фактично стали гарантами безпеки України

1994, 8 лютого - підписання Україною документів, пов'язаних з участю в програмі НАТО «Партнерство заради миру»

1994, березень - дострокові вибори до Верховної Ради України; уперше вони проводилися на багатопартійній основі; склад депутатського корпусу (вибори проводилися за мажоритарною системою): Комуністична партія України - 25%, Рух - 5,9%, Селянська партія - 5,3%, Соціалістична партія України 4,1%; незначна кількість депутатів представляла УРП, КУН, УХДП, УКРП, ПДВУ та інші партії; Головою Верховної Ради було обрано лідера соціалістів О. Мороза

1994, 14 червня - підписана Угода про партнерство і співробітництво між Європейським Союзом і Україною; документ набрав чинності з 1 березня 1998 р. після підписання його всіма державами-членами ЄС

1994, 26 червня, 10 липня - дострокові президентські вибори; кандидатами в Президенти України були: В. Бабич, Л. Кравчук, Л. Кучма, В. Лановий, О. Мороз, І. Плющ, П. Тапанчук; жоден із кандидатів у першому турі не набрав потрібної кількості голосів для перемоги; у другий тур вийшли Л. Кучма і Л. Кравчук; *у* другому турі Л. Кучма одержав 52,14% голосів виборців, а Л. Кравчук - 45,06%; Президентом України був обраний Л. Кучма

1994, листопад - утворення нової Конституційної комісії; її очолили Президент України Л. Кучма і Голова Верховної Ради України О. Мороз

1995, 8 червня - укладення Конституційного договору між Верховною Радою України та Президентом "України «Про основні засади організації та функціонування державної влади та місцевого самоврядування в Україні на період до прийняття Конституції України»

1995, 9 листопада - Україна сталі членом Ради Європи, підписавши Європейську конвенцію з прав людини й Статут цієї організації; вступ України до Ради Європи сприяв зміцненню міжнародного авторитету країни, здійсненню демократичних перетворень, здобуттю Україною можливостей входження в більшість європейських структур і розвиток плідного співробітництва з ними

1996, 20 березня - винесення на розгляд Верховної Ради України проекту нової Конституції України; почалися дискусії, серед основних питань яких були: про розподіл повноваження між основними гілками влади, проблема приватної власності, державна символіка, статус російської мови, статус Автономної Республіки Крим

1996, 28 червня - прийняття V сесією Верховної Ради України Конституції України; найважливіші принципи Конституції України: суверенітет, незалежність, демократизм, соціальна держава, правова держава, поділ влади, пріоритет загальнолюдських цінностей

1996, 25 серпня - Указ Президента України Л. Кучми «Про грошову реформу в Україні»

1996, 2-16 вересня - введення в Україні національної грошової одиниці - гривні; проведення грошової реформи

1997, 31 травня - президентами України і Росії у Києві підписано Договір про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Російською Федерацією; Договір юридично закріпив територіальну цілісність двох держав і непорушність існуючих кордонів між ними

1997, травень - укладання базових угод по Чорноморському флоту, що набрали чинності в липні 1999 р.; у березні 2000 р. відбулося підписання деяких додаткових угод з питань діяльності Чорноморського флоту РФ на території України; Київ наполіг на спільному використанні військово-морської бази Севастополя при збереженні українського статусу міста

1997, 9 липня - на саміті НАТО у Мадриді була підписана Хартія про особливе партнерство між Україною та НАТО; її головними положеннями стали: визнання

позитивної ролі Альянсу та його відкритості для нових держав-членів, визнання і підтримка суверенітету України і непорушності її кордонів, визначення сфер і механізмів консультацій між Україною і НАТО

1998, 29 березня - вибори до Верховної Ради України; відповідно до нового Закону «Про вибори народних депутатів України» вибори 1998 р. відбувалися за змішаною мажоритарно-пропорційною системою; участь у голосуванні взяли 70,78% виборців; найбільшу кількість голосів здобули: Комуністична партія України 24,65%, 84 депутатських мандата, Народний рух України - 9,4%, 32 депутатських мандата, блок Соціалістичної та Селянської партій - 8,56%, 29 депутатських мандатів; 4%-й бар'єр також подолали Партія зелених України, Всеукраїнське об'єднання «Громада», Прогресивна соціалістична партія України (ПСПУ), Соціал-демократична партія України (об'єднана) (СДПУ(о)); Головою Верховної Ради було обрано О. Ткаченка - представника блоку СПУ і СелПУ

1999, 31 жовтня, 14 листопада - президентські вибори (вибори відбувалися в два тури); кандидатами в Президенти України були: Л. Кучма, Є. Марчук, О. Мороз, В. Олійник, О. Ткаченко, П. Симоненко, Н. Вітренко, Ю. Костенко, Г. Удовенко; жоден із кандидатів у першому турі не набрав потрібної кількості голосів для перемоги; у другий тур вийшли Л. Кучма і лідер КПУ П. Симоненко; Л. Кучма одержав 56,2% голосів виборців, а П. Симоненко - 37,8%; Президентом України був обраний Л. Кучма

1999, 3 грудня - підписано Указ Президента України Л. Кучми «Про невідкладні заходи з прискорення реформування аграрного сектора економіки»; згідно з цим указом, громадяни України могли отримати землю у приватну власність; колективні сільськогосподарські підприємства підлягали ліквідації; усі члени цих господарств мали право вільно вийти з цих господарств із земельними і майновими паями, на основі яких вони могли створити приватні підприємства, фермерські господарства, сільськогосподарські кооперативи

1999, грудень - на ґельсінському саміті Європейського Союзу вперше в офіційних документах було визнано «європейські прагнення України»; Європейська Рада затвердила Загальну стратегію Євросоюзу щодо України

1999, грудень - Верховна Рада України дала згоду на призначення *Пре*м'єр-міністром України В. Ющенка

2000, 22 лютого - Верховна Рада України скасувала положення про смертну кару в Україні й ратифікувала протокол №6 Конвенції про захист прав і основних свобод людини 1983 р. стосовно цього питання

2000, 16 квітня - Всеукраїнський референдум з питань, що торкались змін до Конституції України та деяких інших важливих питань політичного життя країни: створення двопалатного парламенту; скорочення числа депутатів з 450 до 300 осіб; ліквідація права депутатської недоторканості; про право Президента України на розпуск Верховної Ради, якщо вона впродовж місяця не сформує постійно діючу більшість або не затвердить державного бюджету; про ухвалення Конституції України на Всеукраїнському референдумі; про виявлення недовіри Верховній Раді; більшість виборців підтримали винесені на референдум питання, але референдум не мав прямої дії і щоб закріпити його результати треба було внести і прийняти відповідні зміни до Конституції України; спроби депутатів Верховної Ради України затвердити зміни до Конституції закінчилися безрезультатно

2000, осінь - 2001, весна - масові акції протесту («Україна без Кучми»), спричинені вбивством журналіста Г. Гонгадзе; «касетний скандал»

2001, січень - на тлі подальшого протистояння різних політичних сил у парламенті і відсутності стійкої парламентської більшості відбулося досягнення компромісу між певними парламентськими фракціями і зміна керівництва Верховної Ради України (Головою Верховної Ради став І. Плющ); 13 січня 2001 р. у Верховній Раді було сформовано парламентську більшість, до якої увійшли 237 депутатів 11 фракцій; нове політичне об'єднання задекларувало підтримку курсу реформ, готовність відповідати за його здійснення; ці події одержали назву «оксамитова» революція»;

2001, 26 квітня - В. Ющенка звільнено з посади Прем'єр-міністра України

2001, 29 травня - призначення Прем'єр-міністром України А. Кінаха

2001, 23-27 червня - офіційний візит глави держави Ватикан і Римо-католицької церкви Святішого Отця Іоанна Павла II в Україну

2001, 5-14 грудня - Всеукраїнський перепис населення; за його результатами кількість населення України становила 48 млн 457 тис. осіб (чисельність міського населення - 32 млн 574 тис, сільського - 15 млн 88 тис); 53,7% населення України - жінки; в Україні нараховувалося п'ять міст-«мільйонерів» (Київ, Харків, Одеса, Донецьк, Дніпропетровськ)

2002, 31 березня - вибори до Верховної Ради України; вибори проводилися за змішаною виборчою системою, за якою 50% депутатів обиралася за партійними списками, а 50% - у мажоритарних виборчих округа; за підсумками голосування в загальнодержавному багатомандатному окрузі з 30 партій і виборчих блоків 4%-й бар'єр подолали: Блок «Наша Україна» на чолі з В. Ющенком - 23,55%, КПУ - 20,01%, Блок «За єдину Україну!» (В.Литвин)-11,79%, Блок Ю. Тимошенко (БЮТ)- 7,25%, СГУ - 6,87%, СДПО(о) - 6,27%; 28 травня 2002 р. Головою Верховної Ради був обраний В. Литвин

2002, 23 травня - Рада національної безпеки й оборони (РНБО) схвалила документ «Стратегія відносин України і НАТО», у якому підкреслюється, що «кінцевою метою України є приєднання до Альянсу як повноправного члена»

2002,16-24 вересня - антипрезидентські акції опозиційних сил «Повстань, Україно!»

2002, 22 листопада - парламентська більшість у Верховній Раді (сформована 27 вересня 2002 р.), до якої увійшли 9 пропрезидентських фракцій і груп, обрала Прем'єр-міністром України В. Януковича, а згодом сформувала коаліційний уряд і взяла відповідальність за його роботу

2004, жовтень - грудень - вибори Президента України; «помаранчева» революція: створення коаліції «Сила народу», що об'єднала всі опозиційні сили країни, масштабні мітинги в Києві та інших містах України в підтримку демократії, Свободи та кандидата в президенти В. Ющенка

2004, 27 листопада - Верховна Рада України на своєму позачерговому засіданні визнала результати голосування в другому турі президентських виборів такими, що не відповідають волевиявленню народу, проголосувала за недовіру ЦВК, а також доручила Комітету з держбудівництва і місцевого самоврядування внести на розгляд ВР проект змін до закону про вибори президента

2004, 3 грудня - Верховний Суд України після розгляду скарги опозиції щодо неправомірності постанови ЦВК про встановлення результатів другого туру президентських виборів 2004 р. визнав їх недійсними, скасував рішення ЦВК про обрання Президентом України В. Януковича і призначив пере голосування другого туру президентських виборів з тими самими кандидатами (В. Ющенко і В. Янукович) на 26 грудня 2004 р.

2004, 8 грудня - прийняття законопроекту про внесення змін і доповнень до Конституції України, які передбачають зміни і перерозподіл владних повноважень вищих органі влади; перехід від президентсько-парламентської форми правління до парламентсько-президентської

2004, 26 грудня - переголосування другого туру президентських виборів, у результаті якого Президентом України обрано В. Ющенка

2005, 4 лютого - Прем'єр-міністром України після затвердження у Верховній Раді призначено Ю. Тимошенко

2005, 8 вересня - Указ Президента України про припинення повноважень Прем'єр-міністра України Ю. Тимошенко, відставку Кабінету Міністрів України і призначення в. о. Прем'єр-міністра Ю. Єханурова

2005, 22 вересня - Верховна Рада України з другої спроби 289 голосами надала згоду про призначення Прем'єр-міністром Ю. Єханурова

2005, листопад - Європейська Комісія (вищий виконавчий орган Європейського Союзу) прийняла рішення про надання Україні статусу країни з ринковою економікою

2005, 30 грудня - Україна офіційно отримала від Європейського Союзу статус країни з ринковою економікою

2006,17 лютого - Сенат США прийняв рішення про надання Україні статусу країни з ринковою економікою

2006, 26 березня - вибори до Верховної Ради України; згідно зі змінами в законодавство вибори проводилися за партійною виборчою системою (депутати обираються за партійними списками); за підсумками голосування в загальнодержавному багагомандатному окрузі з 45 політичних партій та виборчих блоків 3%-й бар'єр подолали: Партія регіонів - 32,14%, БЮТ - 22,29%, Народний Союз «Наша Україна» - 13,95%, СПУ - 5,69%, КПУ - 3,66%

2006, 22 червня - підписання угоди про створення коаліції демократичних сил у Верховній Раді України V Скликання у складі фракції Блоку Юлії Тимошенко, фракції «Наша Україна», фракції Соціалістичної партії України (коаліція припинила існування 6ЛИПНЯ 2006 р.)

2006, 7 липня - підписання угоди пр0 створення антикризової коаліції у Верховній Раді України V скликані у складі фракції Партії регіонів, фракції Соціалістичної партії України та фракції Комуністичної партії України

2006 р. 3 серпня - у Секретаріаті Президента України після завершення другої заключної частини загальнонаціонального «круглого столу», у якому взяли участь Президент України В. Ющенко, Голова Верховної Ради України О. Мороз, Прем'єр-міністр Ю. Єхануров і лідери всіх парламентських фракцій, був підписаний універсал національної єдності; лідер фракції КПУ П. Симоненко висловив 0крему думку, зазначивши, що підтримує документ у тій частині, яка не суперечить політичним принципам його партії; лідер фракції БВ)т Ю. Тимошенко Універсал не підписала

2006, 4 серпня - за поданням кандидатури Президентом України Постановою Верховної Ради України Премф_міністром України призначено В. Януковича - лідера Партії регіонів

2007, 30 вересня - позачергові вибори д0 Верховної Ради України; найбільшу кількість голосів виборців одержала Партія регіонів (8 013 918 голосів - 34,37%- 175 депутатських мандатів); друге місце за Блоком Юлії Тимошенко (7 162 174- 30,71%- і56). третє - за «Нашою Україною - Народною Самообороною» (3 301 012 - 14,15% - 72); крім того, до парламенту пройшли Комуністична партія України (1257397 - 5,39% -27) та Блок Литвина

(924568- 3,96% _ 20); Верховна Ради України VI скликання розпочала свою роботу 23 листопада 2007 р; за результатами позачергових виборів була створена демократична коаліція у складі Блоку Юлії Тимошенко і «Нашої України Народної Самооборони» (228 народних депутатів)

2007, 18 грудня - демократична коаліція сф0рмувала Уряд України (Кабінет Міністрів) на чолі з Прем'єр-міністром ю. Тимошенко

2008, 16 травня - Україна стала 152.м Членом Світової організації торгівлі (СОТ); згідно зі Статтею XII Марракеської угоди про заснування СОТ вступ у СОТ відбуватиметься на умовах, узгоджених між урядом держави-заявника і СОТ; на відміну від приєднання до інших міжнародних організацій, вступ у СОТ - це насамперед справа переговорів; Проведено 17 офіційних і чимало неформальних засідань Робочої групи з розгляду заявки України про вступ до СОТ; на останньому засіданні, 25 січня 2008 р., члени Робочої групи ухвалили «вступний пакет» України: звіт Робочої групи, розклади зобов'язань 3 доступу до ринку товарів і послуг, проект рішення Генеральної Ради і протоколу про вступ.

5 лютого 2008 р. вступний пакет розглянула і затвердила Генеральна ради СОТ; Президент України та генеральний директор Світової організації торгівлі підписали Протокол про вступ України в СОТ.

10 квітня 2008 р. Верховна Рада України ухвалила закон № 250-VI «Про ратифікацію Протоколу про вступ України до Світової організації торгівлі».

16 квітня 2008 р. Президент України підписав закон про ратифікацію Протоколу, і того ж дня Міністерство закордонних справ України направило СОТ повідомлення про це; з цього дня пішов відлік 30 днів - офіційного терміну від повідомлення про ратифікацію до членства в СОТ.

16 травня 2008 р. Україна стала 152-м членом СОТ.

За матеріалами http://histua.com